

Posudek psychologické způsobilosti k držení zbraní ve vybraných státech

Obsah

ÚVOD	4
PRÁVNÍ ÚPRAVA EU	4
PRÁVNÍ ÚPRAVA ČR	5
KOMPARACE	7
SOUSEDNÍ STÁTY	8
<i>Slovensko</i>	8
<i>Rakousko</i>	9
<i>Polsko</i>	9
<i>Německo</i>	9
OSTATNÍ ZEMĚ EU	10
<i>Belgie</i>	10
<i>Dánsko</i>	10
<i>Estonsko</i>	10
<i>Finsko</i>	11
<i>Francie</i>	12
<i>Chorvatsko</i>	12
<i>Irsko</i>	13
<i>Litva</i>	13
<i>Lotyšsko</i>	13
<i>Maďarsko</i>	14
<i>Nizozemí</i>	14
<i>Portugalsko</i>	15
<i>Rumunsko</i>	15
<i>Řecko</i>	15
<i>Slovinsko</i>	15
<i>Spojené království</i>	15
<i>Španělsko</i>	16
<i>Švédsko</i>	16
IZRAEL (MIMOUNIJNÍ)	17
SHRNUJÍCÍ TABULKA	18
ZÁVĚR	19
ZDROJE	20

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: STUDIE
Název: Posudek psychologické způsobilosti k držení zbraní ve vybraných státech	Typ řady: online
Autoři: Šeba, J. Balounová, E.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=1
Číslo: srovnávací studie č. 5.367	První vydání řady: červenec 1991
Datum: duben 2016	Frekvence vydání řady: nepravidelná
Klíčová slova: zbraně; bezpečnost; lékařské vyšetření; způsobilost; psychologický posudek; držení zbraní	Zaměření: srovnávací a analytické studie zpracované pro členy Parlamentu České republiky
	Jazyk: CZ
	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

Obsah

ÚVOD.....	4
PRÁVNÍ ÚPRAVA EU.....	4
PRÁVNÍ ÚPRAVA ČR.....	5
KOMPARACE.....	7
SOUSEDNÍ STÁTY.....	8
<i>Slovensko</i>	8
<i>Rakousko</i>	9
<i>Polsko</i>	9
<i>Německo</i>	9
OSTATNÍ ZEMĚ EU.....	10
<i>Belgie</i>	10
<i>Dánsko</i>	10
<i>Estonsko</i>	10
<i>Finsko</i>	11
<i>Francie</i>	12
<i>Chorvatsko</i>	12
<i>Irsko</i>	13
<i>Litva</i>	13
<i>Lotyšsko</i>	13
<i>Maďarsko</i>	14
<i>Nizozemí</i>	14
<i>Portugalsko</i>	15
<i>Rumunsko</i>	15
<i>Řecko</i>	15
<i>Slovinsko</i>	15
<i>Spojené království</i>	15
<i>Španělsko</i>	16
<i>Švédsko</i>	16
<i>IZRAEL (MIMOUNUN)</i>	17
SHRNUJÍCÍ TABULKA.....	18
ZÁVĚR.....	19
ZDROJE.....	20

Shrnutí

Práce srovnává požadavky na prokázání duševní způsobilosti žadatelů o zbrojní průkaz – úvodem nastiňuje právní úpravu Evropské unie, poté stručně představuje stav v České republice. Stěžejní částí práce je komparace právní úpravy ve vybraných evropských zemích a v Izraeli.

Úvod

Tato práce Parlamentního institutu srovnává požadavky na prokázání duševní způsobilosti žadatelů o zbrojní průkaz, a to ve státech EU a v Izraeli. Nejprve je zmíněna unijní právní úprava, včetně úvah o její budoucí podobě. Práce analyzuje především tři aspekty právní úpravy: 1. zda existuje povinnost podrobit se psychologickému vyšetření za účelem vydání povolení k držení zbraně, 2. zda je potřeba takové vyšetření postupovat znovu za účelem obnovení povolení a za 3. zda je upravena povinnost lékaře upozornit příslušný orgán v případě důvodných pochybností o psychickém zdraví držitele zbraní.

Práce ukazuje velmi odlišnou právní úpravu napříč jednotlivými státy i určitý trend, co se týče úvah *de lege ferenda*. Tyto poznatky jsou shrnuty v závěru.

Právní úprava EU

Na úrovni práva Evropské unie je nabývání zbraní upraveno ***směrnicí Rady ze dne 18. června 1991 o kontrole nabývání a držení zbraní (91/477/EHS), v platném znění***. Konkrétně je v článku 5 upraveno, že členské státy povolí nabývání a držení střelných zbraní pouze osobám, které pro to mají řádný důvod a které, cit.:

1. *Dosáhly věku 18 let, s výjimkou nabývání jinak než koupí a držení střelných zbraní k loveckým účelům a zbraní pro lov nebo sportovní střelbu za předpokladu, že v tomto případě má osoba mladší 18 let povolení rodičů nebo je pod jejich vedením či pod vedením dospělé osoby s platnou licencí k držení střelné zbraně či licencí k lovu anebo provádí střelbu v rámci licencovaného či jinak schváleného tréninkového střediska;*
2. *Nepředstavují nebezpečí pro sebe, veřejný pořádek ani veřejnou bezpečnost. Odsouzení za úmyslný násilný trestný čin se považuje za příznak, že takové nebezpečí existuje.*

Členské státy mohou odejmout povolení k držení střelné zbraně, přestane-li být plněna některá z podmínek, na jejichž základě bylo uděleno. Zároveň členské státy mohou osobám s bydlištěm na svém území zakázat držení zbraně nabyté v jiném členském státě, pouze pokud zakazují nabytí stejné zbraně na svém území. Směrnice však dává členským státům možnost ve svých právních předpisech přijmout přísnější pravidla, než která stanoví tato směrnice.¹

Evropská komise v současnosti předložila novelu této směrnice (*KOM (2015) 750 v konečném znění*), která má výše citované ustanovení článku 5 změnit v tom smyslu, že nově budou mít členské státy povinnost stanovit standardní lékařská vyšetření pro vydání nebo obnovení povolení (jejichž platnost bude nově max. 5 let) dle výše zmíněných podmínek. V souvislosti s návrhem Komise bylo rovněž publikováno hodnocení REFIT směrnice Rady 91/477/ES ze dne 18. června

¹ S výhradou práv udělených osobám s bydlištěm ve členských státech podle čl. 12 odst. 2, který se týká formalit požadovaných pro pohyb zbraní uvnitř EU.

1991 ve znění směrnice 2008/51/ES ze dne 21. května 2008 o kontrole nabývání a držení zbraní (KOM (2015) 751²).

Není známo, jestli bude navrhovaná směrnice ve výše citovaném znění schválena, ze strany národních parlamentů členských států (konkrétně Švédska) k němu bylo vzneseno odůvodněné stanovisko rozporu s principem subsidiarity – kritika toho, že návrh příliš omezuje držení legálních zbraní namísto toho, aby se snaha upřela směrem k nelegálnímu obchodu se zbraněmi, se snesla z více národních parlamentů. Výbor pro evropské záležitosti Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR svým usnesením č. 208 ze dne 2. 12. 2015 požádal předsedu Sněmovny o zařazení návrhu směrnice na pořad nejbližší schůze Sněmovny, návrh byl rozeslán jako tisk 668-E³. Připravovaná novela směrnice, která zpřísňuje legální držení zbraní, vyvolala určité obavy u části veřejnosti a nyní můžeme být svědky vzrůstajícího trendu pořizování zbraní pro osobní ochranu.⁴

Právní úprava ČR

V českém právním řádu je otázka nabývání zbraní upravena v hlavě třetí zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních), v platném znění.

Úvodem je třeba poznamenat, že zákon o zbraních, v souladu s unijní legislativou, rozděluje zbraně a střelivo do pěti kategorií, pro něž pak stanoví odlišné podmínky⁵. Ustanovení §8 zákona o zbraních stanoví, že *„nabývat do vlastnictví, s výjimkou dědění (§66), a držet nebo nosit zbraň nebo střelivo může pouze ten, kdo je držitelem zbrojního průkazu nebo zbrojní licence, pokud tento zákon nestanoví jinak.“*

K nabývání vlastnictví a držení zbraně nebo střeliva do těchto zbraní opravňuje fyzickou osobu zbrojní průkaz. Podmínky jeho vydávání upravuje zákon v §17 a násl. Zbrojní průkaz vydává příslušný útvar policie na základě žádosti, jejíž povinnou přílohou je posudek o zdravotní způsobilosti držet nebo nosit zbraň a střelivo. Příslušný útvar policie vydá zbrojní průkaz fyzické osobě, která má místo pobytu na území ČR, dosáhla předepsaného věku, je způsobilá k právním úkonům, je zdravotně způsobilá, je odborně způsobilá, je bezúhonná a spolehlivá. Věková hranice pro vydání zbrojního průkazu se v závislosti na skupině zbraně pohybuje od 15 do 21 let. Posudek o zdravotní způsobilosti vydává posuzující lékař na základě výsledku lékařské prohlídky, popřípadě psychologického vyšetření a dalších potřebných vyšetření. Psychologické vyšetření tedy není ze zákona povinné. Pouze v případě pochybností o žadatelově psychickém stavu může praktický lékař poslat pacienta na psychologické, eventuálně psychiatrické vyšetření. Vyšetření se provede vždy, pokud se žadatel nachází v soustavné péči jiného lékaře nebo klinického psychologa pro nemoc, která omezuje zdravotní způsobilost k řízení motorových vozidel.

² Dostupné [zde](#)

³ Viz [zde](#)

⁴ Nejnovější vývoj ve věci viz [zde](#)

⁵ § 3 odst. 1 Zákona o zbraních zní: „Zbraně a střelivo se pro účely tohoto zákona rozdělují na

- a) zakázané zbraně, zakázané střelivo nebo zakázané doplňky zbraní – kategorie A (dále jen „zbraně kategorie A“),
- b) zbraně podléhající povolení – kategorie B (dále jen „zbraně kategorie B“),
- c) zbraně podléhající ohlášení – kategorie C (dále jen „zbraně kategorie C“) a
- d) ostatní zbraně – kategorie D (dále jen „zbraně kategorie D“),
- e) střelivo do zbraní kategorií A až D, které není zakázané (dále jen „střelivo“).“

Prováděcím předpisem k této části zákona je vyhláška ministerstva zdravotnictví č. 493/2002 Sb., o posuzování zdravotní způsobilosti k vydání nebo platnosti zbrojního průkazu a o obsahu lékárničky první pomoci provozovatele střelnice, v platném znění. Dle této vyhlášky lze zdravotní způsobilost posuzovat při vstupních, periodických nebo mimořádných lékařských prohlídkách. K provedení lékařské prohlídky může v případě důvodného podezření vyzvat držitele zbrojního průkazu i příslušný útvar policie. Posudek se vydává na základě žádosti osoby o vydání zbrojního průkazu, žádosti o rozšíření skupin již vydaného průkazu, u držitele zbrojního průkazu skupiny D a F⁶ na základě jeho žádosti tak, aby byl vyšetřen do 1 měsíce po uplynutí 5 let od vydání zbrojního průkazu a na základě změny zdravotního stavu držitele zbrojního průkazu, u kterého zjistil posuzující lékař změnu zdravotního stavu nebo nabyl důvodné podezření, že držitel trpí nemocí, vadou nebo stavem, který vylučuje nebo omezuje držení či nošení zbraně. Vyhláška stanoví, že za zdravotně způsobilého nelze uznat a kladný posudek nelze vydat, pokud žadatel buď trpí nemocí, které vylučují zdravotní způsobilost,⁷ nebo není zdravotně způsobilý dle případných odborných vyšetření. Dále se dle zákona o zbraních za spolehlivého nepovažuje ten, kdo prokazatelně nadměrně požívá alkoholické nápoje nebo návykové látky.

Standardní doba platnosti zbrojního průkazu je 10 let, přičemž na základě posudku o zdravotní způsobilosti lze vydat i průkaz s kratší dobou platnosti. Při vydání nového průkazu je třeba znovu projít potřebnými vyšetřeními.

Do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky byl předložen vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk číslo 677). Návrh se dotýká implementačních ustanovení, nijak však nesnižuje úroveň současné transpozice. Stanovení požadavků na zdravotní způsobilost ponechává na prováděcím předpisu. Vládní návrh dále, v souladu s navrhovanou právní úpravou EU, zkracuje dobu platnosti zbrojního průkazu na 5 let. Důvodová zpráva, vycházející z Analýzy pěti aspektů vyplývajících z událostí v Uherském Brodu projednávané Bezpečnostní radou státu, za hlavní problémy ohledně způsobilosti držitele zbrojního průkazu považuje následující:

1. Nedostatečná informovanost lékařů o tom, zda je pacient držitelem zbrojního průkazu
2. Nedostatečná spolupráce Policie ČR s obcemi v rámci posuzování podmínek pro vydání zbrojního průkazu
3. Omezená dostupnost údajů pro posouzení spolehlivosti žadatele o vydání zbrojního průkazu
4. Nemožnost odnětí zbraně v obydlí
5. Nemožnost předběžného zajištění zbrojního průkazu a zbraně při podezření na změnu zdravotního stavu

Lékaři by tak nově měli možnost v případech, kdy v rámci poskytování zdravotních služeb zjistí nebo nabudou důvodné podezření, že pacient trpí nemocí, vadou nebo stavem, které vylučují nebo omezují zdravotní způsobilost, ověřit v Centrálním registru zbraní, zda je taková osoba

⁶ Zbrojní průkaz se rozlišuje dle účelu užívání zbraně nebo střeliva a podle rozsahu oprávnění do skupin – A ke sběrným účelům, B ke sportovním účelům, C k loveckým účelům, D k výkonu povolání nebo zaměstnání, E k ochraně života, zdraví nebo majetku a F k provádění pyrotechnického průzkumu.

⁷ Ty jsou uvedeny v příloze.

držitelem zbrojního průkazu. Tím by se doplnila již existující povinnost lékaře informovat o takovýchto skutečnostech posuzujícího lékaře, pokud je mu znám.

Ohledně plošně prováděných či periodických psychotestů zaujímá důvodová zpráva skeptický postoj. Důvodem je skutečnost, že takovýto systém by zatížil jak všechny držitele zbrojního průkazu, tak kapacity správních orgánů policie a přirozeně též psychiatrů a klinických psychologů. Rutinní činnost by spíše mohla vytěsnit cílenou prevenci v případech, kdy příslušný správní orgán nebo lékař nabudou reálné podezření, že daná osoba již z jakéhokoli důvodu podmínky pro vydání zbrojního průkazu v celé šíři nesplňuje.⁸

Komparace

Standards pro posuzování psychologické způsobilosti k držení zbraní a střeliva jsou v zahraniční legislativě nastaveny velmi rozdílně. Některé státy psychologické posudky při udělování zbrojních průkazů vyžadují obligatorně, jiné jen za určitých okolností, případně problematiku vůbec neupravují (viz tabulka).

Aktuálně platná směrnice Rady o kontrole nabývání a držení zbraní (91/477/EHS, v platném znění) stanovuje pouze minimální bezpečnostní požadavky na vlastnictví i obchodování se zbraněmi.⁹ Obecně jsou rozhodná kritéria k udělení zbrojního průkazu věk, „dobrý důvod“ k držení zbraně („good reason“, např. sebeobrana, sport, lovectví, sběratelství atd.) a záruka, že držitel zbrojního průkazu nepředstavuje nebezpečí pro sebe, veřejný pořádek ani veřejnou bezpečnost. Poslední kritérium je posuzováno v závislosti na svéprávnosti, odborné způsobilosti a bezúhonnosti držitele zbrojního průkazu.

Kromě toho již 23 členských států Evropské unie (BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SK)¹⁰ vyžaduje k udělení zbrojního průkazu platný posudek o zdravotní způsobilosti.

Ve 20 členských státech (BG, DE, DK, EE, EL, ES, FR, HR, HU, IE, LT, LV, MT, NL, PL, RO, SE, SI, SK, UK) je zároveň držitel zbraně povinen garantovat její bezpečné skladování.

V určitých obměnách jsou vyžadována kritéria jako „čestnost“ (*integrity*), „spolehlivost“ (*reliability*, SK) a „důvěryhodnost“ (*trustworthiness*, SI).

Většina členských států dále omezuje dobu platnosti zbrojního průkazu. Věková hranice pro udělení zbrojního průkazu se v závislosti na kategorii zbraně pohybuje od 15 do 21 let.

⁸ Důvodová zpráva vládního návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Sněmovní tisk 677/0, část č. 1/8 N. z. o zbraních. str. 106.

⁹ *Evaluation of the Firearms Directive* [online]. ISBN 978-92-79—35113-6, p. 56

¹⁰ *Evaluation of the Firearms Directive* [online]. ISBN 978-92-79—35113-6, p. 57

Sousední státy

Slovensko

Slovenský zákon o zbraních¹¹ jako jednu z povinných příloh žádosti o vydání zbrojního průkazu stanovuje i lékařský posudek o zdravotní způsobilosti a psychologický posudek o způsobilosti držet nebo nosit zbraň a střelivo (§17 (2) písm. b zákona). Slovenský zákonodárce psychologickou způsobilost definuje v §20 jako schopnost držet nebo nosit zbraň a střelivo bez snížení, narušení nebo omezení psychických schopností. Posudek o psychologické způsobilosti vydává klinický psycholog. V případě, že lékař nebo psycholog nabude důvodné podezření, že držitel zbrojního průkazu trpí chorobou, vadou nebo stavem, který by vylučoval nebo omezoval držení zbraně, poučí ho o této skutečnosti a zároveň bezodkladně informuje psychologa, který provedl držitelovo vyšetření, a nejpozději do pěti pracovních dnů tuto skutečnost oznámí policejnímu útvaru, který průkaz vydal. Takovýto držitel zbrojního průkazu je ve lhůtě stanovené lékařem (popř. psychologem) povinen dostavit se na vyšetření. V případě nedostavení se k vyšetření je psycholog povinen tuto skutečnost oznámit policejnímu útvaru (omluvou pro nedostavení se jsou pouze „závažné důvody“). Postup při posuzování psychické způsobilosti upravuje velmi podrobně vyhláška Ministerstva zdravotnictví¹².

Policejní útvar vydává zbrojní průkaz s platností na 10 let. Na řízení o vydání nového zbrojního průkazu se použijí přiměřeně ustanovení o vydání zbrojního průkazu (§16 až 20 zákona o zbraních), s tím, že se nevyžaduje opětovné prokázání odborné a psychické způsobilosti, pokud zákon nestanoví jinak. Policejní útvar pouze hodnotí zdravotní způsobilost, bezúhonnost a spolehlivost žadatele a odůvodnění potřeby nadále držet nebo nosit zbraň. Výjimkou je řízení o vydání nového zbrojního průkazu držitele skupiny A nebo C (nošení zbraně a střeliva na ochranu osoby a majetku a držení zbraně a střeliva k výkonu zaměstnání), kdy policejní útvar hodnotí i psychickou způsobilost držitele.

V případě důvodných pochybností o zdravotní nebo psychické způsobilosti držitele zbrojního průkazu je policejní útvar, který vydal zbrojní průkaz, oprávněn od držitele požadovat v určité lhůtě předložení nového lékařského nebo psychologického posudku. Neučiní-li tak, má se za to, že zdravotní nebo psychickou způsobilost ztratil.

Žadatel, který je v době podání žádosti příslušníkem ozbrojených sil Slovenské republiky, předkládá písemné potvrzení nadřízeného, kterým se osvědčuje bezúhonnost a spolehlivost žadatele, stejně jako zdravotní a psychická způsobilost používat služební zbraň.

Nadřízený je v případě změny, která má za následek změnu psychické způsobilosti držitele zbrojního průkazu, povinen bezodkladně takovouto skutečnost oznámit policejnímu útvaru, který průkaz vydal (§17 (4) zákona).

¹¹ Zákon č. 190/2003 Z. z., o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov

¹² Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 229/2011 Z. z., o postupe pri posudzovaní zdravotnej spôsobilosti a psychickej spôsobilosti na držanie alebo nosenie strelných zbraní a streliva a o náležitostiach lekárskeho posudku a psychologického posudku (dostupné [zde](#)).

Rakousko

Pro vydání povolení ke zbraním pro osobní potřebu – pro ochranu života, zdraví a majetku – je v zásadě vyžadován psychologický posudek. Pro obnovení licence již není potřeba opakování, ledaže držitel licence vykazuje znaky psychické nemoci. Není upravena povinnost informovat příslušné orgány, pokud jsou indikovány psychologické příznaky, které by mohly vést k nezpůsobilosti k držení zbraně.

Polsko

V Polsku je problematika přístupu ke zbraním upravena zákonem z 21. května 1999 o zbraních a střelivu. Podle § 9 odst. 1 mohou být zbraně a střelivo drženy na základě povolení, které vydává místní policie. Toto povolení může být vydáno zejména z důvodu potřeby osobní ochrany, bezpečnosti a ochrany majetku, k lovu, pro sportovní účely, atp. Toto povolení nemůže být uděleno osobám mladším 21 let (s některými výjimkami), osobám trpícími duševní poruchou či podstatně sníženou zdravotní způsobilostí, osobám s příznaky narušeného psychického zdraví, osobám se závislostí na alkoholu či psychoaktivních látkách, osobám bez trvalého bydliště v Polsku a osobám, které představují nebezpečí pro sebe, nebo veřejný pořádek či bezpečnost. Osoba, která žádá o vydání zbrojního průkazu (povolení) musí předložit lékařské osvědčení a osvědčení psychologické způsobilosti, které potvrzují, že tato osoba nepatří do výše zmíněných skupin osob a může tedy držet zbraň. Tato osvědčení musí být vydána autorizovaným lékařem nebo psychologem a nesmí být starší 3 měsíců při podání žádosti policejnímu orgánu.

Ten, kdo drží zbrojní průkaz z důvodu osobní ochrany, bezpečnosti a ochrany majetku, musí každých 5 let předložit nové lékařské osvědčení a osvědčení o psychologické způsobilosti příslušnému policejnímu orgánu. Pokud je zjištěno, že osoba by neměla držet střelné zbraně, autorizovaný lékař či psycholog takovou skutečnost sdělí příslušnému policejnímu orgánu (existuje zvláštní úprava pro osoby držící zbraň v rámci pracovní činnosti jako případná fyzická ochrana). V případě okolností dostatečně odůvodňující podezření, že držitel zbrojního průkazu nesplňuje zdravotní požadavky pro získání této licence, může příslušný policejní orgán uložit takové osobě povinnost okamžitě podstoupit lékařské nebo psychologické vyšetření, jakož i předložit osvědčení. V takovém případě, lékař či psycholog okamžitě informuje orgán vydávající zbrojní průkaz o tom, že bylo vydáno záporné stanovisko (resp. nebylo vydáno potřebné osvědčení). Tato osvědčení mohou být vydávána pouze autorizovanými osobami (lékaři a psychology), které jsou zapsané v seznamu autorizovaných lékařů a autorizovaných psychologů. Tyto seznamy jsou vedeny místní policií. V seznamu mohou být zapsáni pouze lékaři s nejméně 5 lety odpovídající praxe, dodatečné kvalifikace s ohledem na provádění lékařských vyšetření osob, které žádají o zbrojní průkaz. Požadavky na psychology jsou rovněž upraveny zákonem.

Německo

Německý zákonodárce upravuje podmínky udělení zbrojního průkazu v hlavě první zákona o zbraních¹³ (dále jen WaafG). Jedním z kritérií k udělení průkazu, a to bez ohledu na konkrétní typ povolení nebo zamýšlený důvod použití zbraně, jsou osobnostní předpoklady žadatele (§ 6WaafG, persönliche Eignung, personal aptitude), mezi které patří (1) svéprávnost, (2) posouzení, zda žadatel není závislý na alkoholu nebo jiných omamných látkách nebo není duševně nemocný nebo

¹³ Waffengesetz vom 11. Oktober 2002 (BGBl. I S. 3970, 4592; 2003 I S. 1957), das zuletzt durch Artikel 288 der Verordnung vom 31. August 2015 (BGBl. I S. 1474) geändert worden ist.

slabomyslný a (3) zda je žadatel schopen, vzhledem ke svém osobní situaci, bezpečně a správně zacházet se zbraní. Ověření osobních předpokladů žadatele provádějí příslušné úřady ve spolupráci s místní policií. V potaz je brán i případný zápis žadatele v Rejstříku trestů.

V zásadě není psychologické nebo psychiatrické vyšetření žadatele povinné. Pouze v případech důvodných pochybností o osobnostních předpokladech žadatele, mohou příslušné úřady vyžadovat posudek psychologické způsobilosti, přičemž náklady na vydání posudku nese sám žadatel. Příslušné úřady provádí kontrolu spolehlivosti a osobnostních předpokladů držitelů zbraní pravidelně, minimálně jednou za 3 roky.

Povinné podstoupení psychologického vyšetření (taktéž na vlastní náklady) se vztahuje pouze na osoby mladší 25 let při prvním podání žádosti o udělení průkazu k nabytí nebo vlastnění zbraně. Určité výjimky platí pro žadatele o zbrojní průkaz pro lovecké, sportovní a služební účely.

Přístup do Národního registru zbraní (Nationales Waffenregister¹⁴) mají pouze příslušné úřady a spolková i zemská policie. Praktičtí lékaři, psychologové a psychiatři tedy do Registru přístup nemají. Stejně tak nemají obecnou povinnost změnu osobnostních předpokladů držitele zbraně oznamovat příslušným úřadům, naopak musí zachovávat lékařské tajemství. Porušení lékařského tajemství je považováno za trestný čin¹⁵. Výjimku z lékařského tajemství představuje (1) případ nouze, kdy lékař pojme podezření, že by osoba mohla být nebezpečná pro své okolí, (2) nebo upozorní-li lékař na plánovaný závažný trestný čin, např. vraždu.¹⁶

Ostatní země EU

Belgie

V Belgii musí žadatel o zbrojní průkaz předložit lékařské potvrzení, že nepředstavuje nebezpečí pro sebe ani pro ostatní (resp. může zbraň bezpečně držet). Jedná se o potvrzení zdravotní způsobilosti, které nemůže být vydáno osobě, jejíž závislost na alkoholu, deprese nebo agrese je lékaři známa. Osvědčení je vydáváno ošetřujícím praktickým (rodinným) lékařem. Není vyžadováno psychologické nebo psychiatrické vyšetření odborníkem. Belgický zákon nestanoví, že by lékaři mohli nahlížet do centrálního registru zbraní.

Dánsko

Není povinnost předchozího psychologického vyšetření pro získání povolení k držení zbraně. Povolení lze získat u místní policie.

Estonsko

V Estonsku je problematika upravena zbrojním zákonem RT I 2001, 65, 377¹⁷ z 13. 6. 2001. Každý žadatel o vydání zbrojního průkazu je povinen, bez ohledu na důvod držení zbraně, předložit osvědčení o své zdravotní způsobilosti vydané nejdříve 3 měsíce před podáním žádosti. Osvědčení vydává praktický lékař v případné spolupráci s lékaři specializovanými. Postup při zdravotní

¹⁴ Nationales-Waffenregister-Gesetz vom 25. Juni 2012 (BGBl. I S. 1366)

¹⁵ § 203 Abs. 1 Strafgesetzbuch

¹⁶ §§ 34, 138, 139 Abs. 3 Strafgesetzbuch

¹⁷ Weapons Act (passed by the Riigikogu on 13 June 2001) – v anglickém jazyce je dostupné [zde](#)

prohlídce, seznam chorob a vad vylučujících udělení zbrojního průkazu (mezi nimi např. schizofrenie; schizotypní a halucinační stavy; neurotické, stresové a somatoformní poruchy; mentální postižení; pervazivní vývojové poruchy a jiné poruchy osobnosti) a požadavky na lékařské osvědčení jsou podrobně upraveny ve vládním prováděcím předpisu č. 179 z 1. 4. 2015.

Zbrojní průkaz není udělen osobám trpícím duševní nebo behaviorální poruchou způsobenou užíváním návykových a psychotropních látek nebo jakoukoli jinou psychickou chorobou. Z tohoto důvodu jsou na základě uvážení praktického lékaře do procesu vyšetření žadatelů zapojeni i specialisté, tedy psychiatři.

Příslušný útvar policie nebo pohraniční strážce pozastaví zbrojní oprávnění v případě, že držitel zbraně při manipulaci se zbraní způsobí smrt člověka, ublíží na zdraví nebo způsobí hmotné škody, do doby, než daná osoba znovu podstoupí lékařské vyšetření.

Osvědčení o zdravotní způsobilosti je vydáváno na pět let a jeho platnost podmiňuje platnost zbrojního průkazu. Praktičtí lékaři, psychiatři ani psychologové nemají přístup do registru zbrojních průkazů. V případě pochybností o psychickém zdraví držitele zbrojního průkazu nejsou povinni informovat příslušné orgány. V případě změny zdravotního (psychického) stavu držitele průkazu diagnostikované psychologem či psychiatrem, se takováto informace pravděpodobně ani nedostane k příslušným orgánům nebo posuzujícímu lékaři. Estonské ministerstvo vnitra shledává současný právní stav neuspokojivým a od konce minulého roku připravuje ohledně této problematiky novelu zákona. Cílem by mělo být, aby na základě takového zjištění byly relevantní informace předány příslušnému policejnímu orgánu a platnost zdravotního povolení (a tím i zbrojního průkazu) byla pozastavena. Relevantní návrh zákona dosud nebyl Parlamentu předložen.

Finsko

Zdravotní podmínky k získání všech typů povolení k držení zbraně (v závislosti na kategorii zbraně a důvodu jejího držení) jsou nastaveny stejně. Povolení uděluje i odebírá policejní orgán v místě bydliště žadatele. Povolení může být uděleno osobě, která dosáhla věku 18 let a je na základě svého zdravotního stavu a chování považována za způsobilou k držení zbraně. Je potřeba zkouška způsobilosti nebo lékařské potvrzení. Dále jsou žadatelé povinni absolvovat pohovor s policií. Pokud se na základě testu nebo z jiných důvodů zjistí, že žadatel se zdá být nezpůsobilý k získání povolení k držení zbraně, policejní orgán má právo si vyžádat lékařské vyšetření, které obsahuje všechny potřebné lékařské záznamy žadatele. Povolení k držení zbraně je udělováno na dobu neurčitou, pokud není ze zvláštního důvodu uděleno na omezenou dobu. Nejsou žádné pravidelné prohlídky. Výsledek zkoušky způsobilosti je platný 3 roky. Po těchto 3 letech je k získání nového povolení k nabytí nové zbraně nový test. Povolení ale může být odňato, pokud je držitel kvůli zdravotnímu stavu nebo svému způsobu života nebo chování ohrožující svoji bezpečnost či bezpečnost druhých. Lékaři mají povinnost oznámit policii, pokud během zkoušky způsobilosti zjistí, že osoba může být nebezpečná pro své okolí. Totéž platí pro osoby, které se pokusily o sebevraždu a byly během léčby zjištěny nezpůsobilé k držení zbraně. Dále, lékaři a další odborný personál mají právo oznámit (a náležitě odůvodnit) policejnímu orgánu, pokud zjistí oprávněné důvody, že předmětná osoba není způsobilá držet zbraň.

Francie

Ve Francii nejsou zbraně klasifikovány dle jejich účelu, ale na základě typu, především dle míry jejich nebezpečnosti.¹⁸ Zbraně kategorie A jsou výlučně pro policii a ozbrojené složky. K povolení držet zbraně kategorie B je kromě jiného vyžadováno lékařské vyšetření – 1. lékařské vyšetření ne starší než 3 měsíce dokazující psychické a fyzické zdraví žadatele a jeho způsobilost držet zbraň 2. lékařské osvědčení, ne starší než 1 měsíc, pokud žadatel podstoupil nebo podstupuje léčení na psychiatrické klinice, či podobně. V případě zbraní skupiny C jsou mírnější požadavky na psychické zdraví, resp. postačuje lékařské vyšetření nebo povolení k lovu vydané ve Francii či zahraničí s platností pro daný rok nebo licence ke sportovní střelbě. Nicméně pro osoby, které se léčily na psychiatrické klinice, platí zase přísnější požadavky – je třeba doložit lékařské osvědčení od psychiatra ne starší 1 měsíc. Zpřísněné požadavky pro tyto osoby platí i u kategorie D, kde jinak postačuje licence k lovu či licence ke sportovní střelbě a není tedy potřeba za běžných okolností lékařského osvědčení. Pouze zbraně skupiny B vyžadují obnovení licence a to každých 5 let, přičemž je potřeba splnit stejné podmínky jako při udělení prvotní licence.

I ve Francii jsou lékaři vázáni lékařským tajemstvím, z toho jsou dle francouzského práva následující výjimky: lékař musí oznamovat určité události (narození, smrt) a dále lékař může oznámit určité situace – mezi ně také patří právo oznámit příslušným orgánům osobu, která je držitelem zbraně (nebo vyjádří svůj záměr si zbraň opatřit) a která představuje nebezpečí pro sebe či pro ostatní. Lékař by měl posoudit, zda je taková osoba skutečně „schopná“ k nějaké akci. Za tímto účelem je přímo stanovena výjimka z trestného činu porušení lékařského tajemství stanoveným trestním zákoníkem.

Chorvatsko

Zákon o zbraních stanoví povinné zdravotní vyšetření osob, které chtějí získat povolení k držení zbraně, a nerozlišuje mezi tím, zda se jedná o účely lovu, sportu či ochrany života, zdraví a majetku. Lékařské posouzení se vyžaduje i u osob, které žádají o povolení k sbírce zbraní nebo žádají o povolení k činnostem jako je výroba, transport, oprava, atp. zbraní. Lékařská vyšetření jsou upravena nařízením o zdravotních prohlídkách pro stanovení zdravotní způsobilosti k držení a nošení zbraní. Tato vyšetření, kromě dalších náležitostí, vyžadují psychiatrické (anamnéza a duševní stav) a psychologické vyšetření, v rámci nichž může být proveden test na přítomnost drog. První zdravotní kontrola také zahrnuje identifikaci a posouzení osobnostních rysů se zvláštním důrazem na emoční stabilitu a celkovou přizpůsobivost. Následné lékařské prohlídky se skládají z psychologického pohovoru, pokud psychologická analýza nenavrhne vyšetření specialisty. Osvědčení o způsobilosti se vydává na maximální dobu 5 let. Za splnění stanovených podmínek (jednou z nich je i opětovné podstoupení lékařského vyšetření) může být platnost povolení prodloužena o 5 let.

Zákon o zbraních předpokládá, že policie bude informovat vybrané praktické lékaře (lékařský posudek a vyšetření také vždy zahrnuje předběžné stanovisko vybraného praktického lékaře) o osobách majících povolení ke zbraním. Zároveň jakýkoliv jiný lékař (ale i vybraný praktický lékař), který zpozoruje změny zdravotního stavu nebo chování držitele zbraně, které mají vliv na zdravotní

¹⁸ Pozn. autorů: V ČR je obojí dělení, francouzské dělení je shodné s dělením dle směrnice a tudíž i dle § 3 odst. 1 Zákona o zbraních v ČR.

způsobnost dotyčné osoby držet zbraň, by měl neprodleně oznámit takové informace policii. Pokud tak neučiní, plynou z toho důsledky – jedná se o přešůpek. Způsob a postup takového oznámení je stanoven v nařizení. Lékař posílá takovou informaci prostřednictvím centrálního informačního zdravotnického systému a není-li tato možnost, musí tak informovat policii bezodkladně telefonicky a ne později než za tři dny tuto informaci ještě poslat policii elektronicky. Policie je povinna zachovávat mlčenlivost o informacích z centrálního informačního zdravotnického systému v souladu s právem upravujícím důvěrnost a ochranu osobních údajů.

Irsko

Zbrojní průkaz policejní útvar (Gárda Síochána) žadateli nevydá v případě, že je duševně nemocný nebo vykazuje znaky podivného chování (intemperate habits)¹⁹. Žadatel nicméně není povinen předložit osvědčení o zdravotní způsobilosti, pouze musí v žádosti vyplnit kontaktní údaje svého praktického lékaře a zodpovědět několik otázek týkajících se jeho zdravotního stavu.²⁰ V případě důvodných pochybností může policejní útvar kontaktovat praktického lékaře držitele zbraně.²¹ Zbrojní průkaz je udělován na 3 roky.

Litva

Základní právní předpis, který upravuje oběh zbraní v Litvě je zákon o kontrole zbraní a střeliva. Tento zákon stanoví právní rámec pro oběh zbraní a vymezuje práva a povinnosti osob, jejichž činnost se týká zbraní a střeliva. Pravidla o oběhu a kontrole zbraní a střeliva drženy civilisty upravují oběh, kontrolu i povolování zbraní. Článek 13 těchto pravidel stanoví, že osoba, která chce získat povolení k získání zbraně, musí předložit osvědčení z lékařské prohlídky dosvědčující, že nemá žádnou psychickou nemoc ani poruchu, ani žádnou jinou psychologickou či zdravotní vadu, která by tu osobu činila nezpůsobilou získat toto povolení k držení zbraní. Seznam takových nemocí, poruch a postižení připravuje ministerstvo zdravotnictví. Dále ministerstvo zdravotnictví vydalo Popis procedur pro lékařské prohlídky fyzických osob usilujících o povolení k nabývání zbraní, který obsahuje podrobný popis lékařského vyšetření a osvědčení. Pravidla stanoví, že žadatel musí vyplnit tzv. čestné prohlášení před návštěvou psychiatra. V prohlášení musí odpovědět 17 otázek týkajících se zdravotního stavu, pokusů o sebevraždu a dalších, včetně údajů o jeho rodinných příslušnících. Pokud psychiatr zjistí jakékoliv onemocnění nebo jiné riziko, musí pokračovat v podrobnějším hodnocení. Po prohlídce psychiatr dojde k závěru, zda je osoba způsobilá získat střelnou zbraň. Platnost zbrojního průkazu je 5 let a k obnově je potřeba i nového lékařského osvědčení.

Lotyšsko

V Lotyšsku je problematika upravena zákonem o držení zbraní. Je prováděna zdravotní prohlídka za účelem zjištění zdravotní způsobilosti fyzické osoby k držení zbraní nebo k práci se zbraněmi a za účelem zjištění, jestli osoba nebyla diagnostikována s psychiatrickými poruchami, závislostí na alkoholu, omamných, nebo psychotropních či toxických látkách, jestli neprojevuje poruchy chování či další zvláštnosti, kvůli kterým by nebyla schopna užívat střelnou zbraň. Počáteční prohlídka se provádí a) fyzickým osobám, které chtějí získat povolení k nabytí, držení nebo nošení zbraně, nebo k sbírce zbraní nebo potvrzení o výkonu instruktora střelby, b) představitelům

¹⁹ §8 zákona č. 17/1925, Firearms Act, dostupné [zde](#)

²⁰ Info [zde](#)

²¹ [Zde](#)

právnícké osoby, která si přeje získat povolení k držení zbraně či ke sbírce zbraní a dále zaměstnancům s přístupem ke zbraním, střelivu aj., c) obchodníkům, apod. Pro osoby v kategorii a) je vyžadována pravidelná zdravotní prohlídka v rozmezí 1 – 5 let. Lékař nebo policejní orgán má právo osobu poslat na zdravotní prohlídku, pokud má odůvodněné podezření, že tato osoba má zdravotní obtíže neslučitelné s držením zbraní či prací se zbraněmi. Nicméně neexistuje povinnost lékařů oznamovat orgánům své pochybnosti o duševním zdraví osoby, pokud k tomu dojde během jiného vyšetření. Podrobněji je problematika upravena nařízením vlády.

Maďarsko

V Maďarsku je problematika upravena zákonem o zbraních a střelivu a vyhláškou ministerstva zdravotnictví o zdravotní způsobilosti a kontrole osob majících zbrojní průkaz. V Maďarsku existuje povinnost lékařského a psychologického vyšetření k žádosti o vydání zbrojního průkazu (a existuje i povinnost pravidelného přezkumu). Za účelem tohoto pravidelného přezkumu se osoby dělí do dvou kategorií:

1. osoby mající zbraň z pracovních důvodů
2. osoby mající zbraň z důvodu lovu, sportu nebo ochrany života.

Osoby ze skupiny č. 1 do 40 let se musí podrobit zdravotní a psychiatrické prohlídce každých 5 let, mezi 40 a 60 roky každé dva roky zdravotní prohlídce a každé 4 roky psychiatrické prohlídce. Osoby nad 60 let se musí podrobit každý rok zdravotní prohlídce a každé dva roky psychiatrickému vyšetření.

Osoby ze skupiny č. 2 ve věku do 40 let musí zdravotní prohlídku podstoupit každých 10 let, mezi 40 a 60 každých 5 let, mezi 60 a 70 každé 3 roky a nad 70 let každý druhý rok. Vyhláška stanoví příkladný seznam mentálních nemocí, které jsou neslučitelné s držením zbraně.

Nizozemí

Dle platného nizozemského zákona o zbraních a střelivu není zbrojní průkaz vydán v případě, že důvod obávat se, že žadatel není důvěryhodnou osobou k držení zbraní. Platnost průkazu je pozastavena či zrušena v případě, že se objeví pochybnost, že držitel není důvěryhodnou osobou k držení zbraní. Zákonem je stanoveno, že ministr může blíže formulovat pravidla o zdravotní způsobilosti k držení zbraní. Rovněž existuje nařízení ministerstva o zbraních a střelivu, ve kterém je řečeno, že žadatel o povolení ke zbraním nemůže být osobou umístěnou v psychiatrické klinice, atp. V současné době je připravována novela zákona o zbraních, která by se týkala zpřísnění podmínek a větší kontroly držení zbraní – a měla by obsahovat i povinné vyšetření žadatele o povolení ke střelným zbraním. Rovněž povinnost lékařů oznamovat určité pochybnosti je předmětem úvah k novelizaci zákona. Zdravotníci a sociální pracovníci jsou primárně odpovědní za péči o pacienty. S žadatelem o povolení ke zbraním mají vztah založený na vzájemné důvěře. Nemají procesní roli, co se týče držení zbraní. Jsou vázáni lékařským tajemstvím. Mohou zasáhnout v případě, že otázkou je kritické ohrožení nebo bezprostřední nebezpečí, ale není to jejich povinnost. Profesionální organizace lékařů je proti povinnosti informovat příslušné orgány ve všech případech, protože podle nich by mohlo dojít ke ztrátě důvěry pacientů, pacienti by raději k lékařům nešli, apod.

Portugalsko

Podle zákona č. 50/2013 z 24. července 2013, který reguluje užívání zbraní, je klíčovým požadavkem k získání povolení ke zbraním lékařské vyšetření, které zahrnuje i psychologické a duševní aspekty žadatele. Žadatel by měl být způsobilý k držení zbraně a neohrožovat svoji fyzickou integritu, či někoho jiného. Zákon také stanoví povinnost obnovit povolení k držení a užívání zbraní každých 5 let a nejsou žádná povolení na dobu neurčitou. Žadatel je v takovém případě povinen znovu podstoupit lékařské vyšetření zahrnující i psychologický aspekt, tak jako při získání povolení.

Rumunsko

Základním předpisem, který upravuje problematiku udělování zbrojního průkazu v Rumunsku je zákon č. 295/2004 o zbraních a střelivu. Jednou z podmínek k získání zbrojního průkazu je povinné podstoupení psychologického a zdravotního vyšetření žadatele. V případě, že příslušný policejní útvar nabude důvodné podezření, že držitel zbrojního průkazu vykazuje chování neslučitelné s držením nebo užíváním zbraně, je ho oprávněn vyzvat k opětovnému podstoupení vyšetření. Za obdobných podmínek může opětovné vyšetření vyžadovat i jakýkoli ošetřující lékař nebo psycholog držitele zbraně. Nepodstoupení psychologického nebo zdravotního vyšetření do 30 dnů od výzvy příslušného policejního útvaru (popř. lékaře nebo psychologa) má za následek odebrání zbrojního průkazu. Osvědčení o psychické způsobilosti je platné 5 let, poté je třeba podstoupit vyšetření znovu.

Řecko

Podmínky pro nabývání, vlastnictví a držení zbraně jsou upraveny v článku 10 zákona č. 2168/1993. Patří k nim potvrzení od lékaře neurologa-psychiatra, který potvrzuje dobrý duševní stav žadatele. To platí rovněž pro představitele (zástupce a manažery) společností, které mají zájem o vydání zbrojního průkazu. Toto osvědčení vydává lékař žádající osobě v zalepené obálce, policejní orgán, který je odpovědný za vydání zbrojního průkazu, zkontroluje, zda je obálka zalepená (zapečetěná) a pokud obálka byla otevřena, tak osvědčení nepřijme. Pro obnovení zbrojního průkazu jsou potřebné stejné podmínky, tj. dokumenty jako pro jeho získání. Platnost zbrojního průkazu je 3 roky. Lékaři obecně nejsou povinni kontrolovat psychický stav osob se zbrojním průkazem.

Slovinsko

Podmínky pro udělení zbrojního průkazu osobám jsou stanoveny zákonem o zbraních. Tento zákon stanoví, že jednou z těchto podmínek je, aby jedinec podstoupil lékařské vyšetření. Ministr zdravotnictví a ministr vnitra vydají podrobnější pravidla ke zdravotnickým požadavkům pro osoby držící zbraně a o podmínkách pro zdravotnická zařízení a soukromé psychology, pokud jde o provádění těchto prohlídek. Pravidla stanoví, že zdravotní prohlídka v tomto případě zahrnuje např. vyšetření všech orgánů a orgánových soustav se zvláštním důrazem na vyšetření psychického stavu, stavu centrálního a periferního nervového systému a smyslových orgánů. Lékařské osvědčení je platné jeden rok. Je rozhodováno případ od případu, zda je nutné vyšetřit psychické zdraví daného žadatele každý rok nebo ne. Povinnost lékařů informovat příslušné orgány při zpozorování příznaků není stanovena.

Spojené království

Ministerstvo vnitra vydalo příručku pro policii týkající se vydávání a obnovování zbrojních průkazů v prosinci 2015. Tato příručka se uplatní v Anglii, Walesu a Skotsku. Příručka stanoví, že nejsou

žádné požadavky pro psychiatrické hodnocení, které by mělo být provedeno, když je rozhodováno o udělení/obnovení povolení: je nepraktické, aby bylo provedeno psychiatrické posuzování žadatele o zbraň. Nicméně, policejní orgán by měl dávat pozor na případy, v kterých zpráva praktického lékaře ukazuje, že žadatel projevil či projevuje znaky vážné deprese, má sebevražedné sklony, nebo v dlouhodobých či krátkodobých obdobích prokazuje známky emoční nestability nebo nepředvídatelné chování. Rovněž by policejní orgány měly zpozornět při těchto příznacích u stávajících držitelů povolení. Příručka obsahuje část týkající se zdravotnických informací a povolení ke střelným zbraním, která ozřejmuje roli praktického lékaře. Při žádosti o povolení žadatel dává souhlas s tím, že policejní orgán má přístup k tomuto praktickému lékaři žadatele a k jeho zdravotní historii za účelem zjištění bezpečného držení zbraně (ne tedy ke všem informacím bez dalšího). Lékař musí být registrován ve Spojeném království. Není povinnost pro praktického lékaře monitorovat pacienty, kteří mají zbrojní průkaz, i když mají povinnost zveřejnit informace, pokud se domnívají, že pacient může představovat riziko úmrtí nebo těžkého ublížení na zdraví sobě nebo někomu jinému. Lékaři však nejsou ti, kdo by podávali názor na to, zda má žadatel právo získat povolení či nikoliv, rozhoduje policejní orgán na základě zkušeností a znalostí (za pomoci jejich specializovaného lékaře ve složitějších případech). Policejní orgán také může u držitelů povolení v případě pochybností nahlížet do lékařských záznamů. Lékař může kontaktovat policii za účelem předání informací o možných obavách o jednotlivci, který drží/či žádá o povolení k držení střelné zbraně. Ve Spojeném království byly úvahy o zavedení povinného psychiatrického testování zamítnuty.²²

Španělsko

Ve Španělsku musí při žádosti o povolení k držení zbraní každá osoba prokázat, že má adekvátní duševní a tělesné schopnosti a znalosti zaručující bezpečné ovládání, údržbu a používání zbraně. Z prováděcího předpisu vyplývá, že zkoušky zdravotní způsobilosti provádějí zdravotnická centra a to dle bližších pokynů stanovených právě prováděcím předpisem. Testy jsou prováděny skupinou lékařů, kteří jsou pod zprávou podepsáni a na základě té vedení zdravotnického centra vydá posudek o ne/způsobilosti.²³ K žádosti o povolení k držení zbraní musí osoba kromě jiného předložit policejnímu orgánu výpis z trestního rejstříku, osvědčení o dobrém chování a zprávu o žadatelově psychologických předpokladech. Test těchto předpokladů je prováděn v určených zdravotnických zařízeních, jejichž lékaři zasílají posudek policejním orgánům.²⁴

Švédsko

Švédský zákon o zbraních stanoví určité požadavky k vydávání povolení pro střelné zbraně, ale nejsou stanoveny žádné požadavky na psychologické či lékařské vyšetření žadatelů či držitelů. Nicméně, dle zákona je lékař povinen ohlásit příslušnému orgánu, pokud zpozoruje, že pacient je považován za nezpůsobilého k držení zbraní z lékařského pohledu. To se ale nepoužije, pokud je zřejmé, že pacient není držitel takové licence. Dle vyhlášky o zbraních Národní rada pro zdraví a sociální věci vydala bližší pravidla a pokyny týkající se této ohlašovací povinnosti lékařů:

- Je zdůrazněno, že toto je činěno za účelem ochrany pacienta a společnosti a za účelem eliminovat rizika

²² Více [zde](#)

²³ Královský dekret dostupný [zde](#)

²⁴ Zdroj [zde](#)

- Lékař neví, jestli pacient je držitelem zbraně a ani není rozhodujícím orgánem, on pouze oznámí své podezření a až policejní orgán zjistí, zda je osoba držitelem zbraně a případně koná
- Jsou upraveny postupy pro případy, že se nezpůsobilost jeví jako dočasná
- Každý poskytovatel péče (zdravotnické zařízení) je zodpovědný za to, že je stanoven postup pro taková hlášení
- Je uznáno, že k takové nezpůsobilosti může vést více faktů, jsou zmíněny příklady

Lékař, který zpozoruje, že pacient není způsobilý držet zbraň, toto neprodleně oznámí policejnímu orgánu.²⁵ Údaje z roku 2012 říkají, že lékaři bylo oznámeno 1040 pacientů s podezřením na nezpůsobilost držet zbraň. Z toho 70 % nemělo povolení k držení zbraně.

Izrael (mimounijní)

Izrael sleduje restriktivní politiku s ohledem na vydávání a obnovování licencí střelných zbraní a snaží se omezovat jejich použití. Dle zákona o zbraních (5709-1949) je vydání licence nebo povolení pro střelné zbraně postaveno na omezujících kritériích založených na požadavku dokázat „příčinu, která pravděpodobně odůvodňuje vydání povolení pro střelnou zbraň jednotlivci“. Takové příčiny jsou třeba bydliště nebo povolání v místě, které bylo schváleno pro držení zbraní. Příklad z roku 1992, kdy na psychiatrické klinice střílel pacient, který jako ochranka měl povolení nosit zbraň, a zabil čtyři pracovníky, ukázal, že je potřeba přezkoumat tehdejší kritéria pro vydávání povolení ke střelným zbraním – byl ustaven výbor, který učinil doporučení, která se stala základem pro nová pravidla přijatá v roce 1995. Podle těchto kritérií, kromě kritérií stanovených zákonem, vydání povolení je omezeno pouze na osoby, které bydlí nebo pracují v nebezpečných geografických lokalitách, osoby, které jsou zaměstnány v práci vyžadující zvláštní ochranu bezpečnosti a skupinám osob, které se podílí na ochraně veřejného bezpečí. Žadatelé o povolení, stejně jako o obnovení licence (každé 3 roky – na základě doporučení výboru bylo sníženo z 5 let), musí dokončit kompletní výcvik a předložit zdravotní potvrzení ověřené rodinným lékařem, že jsou způsobilí k držení zbraně. Od února 2015 musí ochránci a osoby držící zbraň pracující ve složkách podstoupit zkoušku duševní způsobilosti u psychologa pro vydání povolení nebo její obnovení.

Zákon vyžaduje, aby každý psycholog, psychiatr, sociální pracovník, atp. podal zprávu ministerstvu zdravotnictví, pokud pacient v jejich péči vykazuje známky nebezpečí pro sebe nebo veřejnost pokud by měl/má přístup ke zbraním. Zařazení osoby do této skupiny může vést nejenom k nevydání licence k držení zbraně, ale také k odejmutí již vydané licence. Zprávy jsou také zasílány policii, vězeňské službě, atp., které pravidelně informují o svých zaměstnancích. Žádosti o povolení včetně informací o způsobilosti pracovníků bezpečnostních agentur musí být předány také ministerstvu zdravotnictví, které by je informovalo o jakémkoliv záznamu žadatele.²⁶

²⁵ Zdroj zákon o zbraních, dostupný [zde](#)

²⁶ Více viz Pecháček, Š. Zjednodušený režim držení zbraní v Izraeli, Parlamentní institut. 2015

Shrnující tabulka

Státy EU + Izrael	Existuje povinnost psychologického vyšetření /posudku k vydání povolení k držení zbraně?	Je potřeba psych. vyšetření i k obnovení povolení? V jakém intervalu?	Je upravena povinnost příp. právo lékaře upozornit příslušný orgán v případě příznaků, pochybností etc.?
Belgie	NE	NE	NE
Bulharsko
Česká republika	NE	NE	Ohlásit posuzujícímu lékaři, pokud je znám (ale fakticky nemusí vědět, že pacient je držitelem ZP)
Dánsko	NE	NE	Není známo
Estonsko	NE	NE	Není upraveno, je připravována novela
Finsko	Test, popř. vyšetření	ANO, 3 roky	Ano
Francie	Ve všech případech pro osoby s určitou minulostí, jinak pouze pro určité zbraně	Je upraveno – pro tyto účely je stanovena výjimka z lékařského tajemství
Chorvatsko	ANO	ANO, 5 let	ANO, velmi podrobně upraveno, povinnost informovat policii
Irsko	NE	NE	Není známa úprava
Itálie
Kypr
Litva	ANO	ANO, po pěti letech
Lotyšsko	Zdravotní prohlídka	ANO – 1-5 let	Není povinnost
Lucembursko
Maďarsko	ANO
Malta
Německo	NE	NE, pouze kontrola spolehlivosti a osobnostních předpokladů v max. 3 letých intervalech	NE (pouze pokud by se dozvěděl o plánování závažných zločinů).
Nizozemsko	NE (úvahy de lege ferenda)	NE	Není povinnost, je diskutováno
Polsko	ANO	ANO, každých 5 let	Je upraveno, lékař či psycholog informuje policejní orgán
Portugalsko	Obsahuje psychologický aspekt, ale není řečeno, zda provádí psycholog či psychiatr	Každých 5 let

Státy EU + Izrael	Existuje povinnost psychologického vyšetření /posudku k vydání povolení k držení zbraně?	Je potřeba psych. vyšetření i k obnovení povolení? V jakém intervalu?	Je upravena povinnost příp. právo lékaře upozornit příslušný orgán v případě příznaků, pochybností etc.?
Rakousko	V zásadě ke zbraním pro osobní potřebu	NE	Není upraveno
Rumunsko	ANO	ANO, každých 5 let	Upraveno, lékař či psycholog vyzve držitele zbrojního průkazu k podstoupení vyšetření.
Řecko	ANO	ANO, každé 3 roky	Není povinnost
Slovensko	ANO	V zásadě NE, pouze k nošení zbraně a střeliva a k držení zbraně a střeliva pro výkon zaměstnání	Upraveno, lékař informuje posuzujícího lékaře anebo pos. psychologa
Slovinsko	ANO	Případ od případu	Není upravena povinnost
Spojené království	NE	NE	Je upraveno, že lékař v pochybnostech informuje
Španělsko	ANO
Švédsko	NE	NE	ANO – detailně upraveno, lékař nemá informace o tom, zda je dotýčný držitel zbraně, ale i tak musí ohlašovat
Izrael	ANO – zejména pracovníci bezp. agentur, atp.	ANO, každé 3 roky	ANO, informuje o všech „nebezpečných osobách“

Závěr

Práce představuje právní úpravu na úrovni EU i v jednotlivých státech, s prvotním uvedením zemí sousedících s ČR. Pro přehlednost byla ještě vypracována tabulka, ve které jsou shrnuty ty nejzákladnější údaje (je třeba upozornit, že za tímto účelem i zjednodušeny).

Ukazuje se, že hodnotit přísnost právní úpravy je složité. Jsou totiž případy, kdy např. k získání povolení k držení zbraně jsou stanoveny vysoké požadavky na psychologické a psychiatrické vyšetření žadatele, ale zároveň v té samé zemi není nijak upravena povinnost lékařů ohlásit příslušným orgánům, pokud pojmou podezření ohledně způsobilosti osoby držet zbraň. Jak již bylo zmíněno, právní úprava je složitá a často ne zcela určitá, a pravděpodobně lze vysledovat v určitých případech až z praxe, nakolik je v některých zemích psychologické či psychiatrické vyšetření prováděno (to je i případ České republiky), proto je těžké u těchto zemí určit, zda je právní úprava přísnější či nikoliv (celkem obdobná úprava týkající se požadavků na lékařské vyšetření k získání povolení je např. v Estonsku, Portugalsku).

Jak již bylo zmíněno, posudek o zdravotní způsobilosti je vyžadován v 23 členských státech EU a dále i v Izraeli. V některých zemích lze pozorovat určité modifikace: např. Německo vyžaduje

povinné psychologické vyšetření pro osoby mladší 25 let, Francie vyžaduje povinné vyšetření osob s určitou zdravotní minulostí. Závěrem je tedy shrnuto, že zeměmi s přísnější právní úpravou, co se týče psychologické či psychiatrického vyšetření žadatele o povolení držet zbraň, jsou zejména Slovensko, Polsko, Chorvatsko. Povinnost či alespoň možnost lékařů informovat příslušné orgány při nabytí důvodných podezření o snížené způsobilosti osoby nosit zbraň je upravena ve více státech (např. Finsko, Francie, Chorvatsko, Izrael, aj.). V dalších se o takové úpravě *de lege ferenda* uvažuje (Estonsko). Na druhé straně stojí země, kde není upravena povinnost informovat příslušné orgány a není to ani chápáno jako přínosné (více popsáno u Nizozemí či Německa – jde o důvěru a lékařské tajemství). Možnost lékařů nahlížet za výše popsaným účelem do centrálního registru zbraní není v členských zemích upravena, naopak, spíše je znám případ, kdy lékaři oznamují všechny potenciálně problematické osoby bez ohledu na to, zda mají či nemají povolení nosit zbraň (Švédsko).

Lze shrnout, že plošné vyžadování psychologického či psychiatrického vyšetření či posudku pro všechny žadatele o povolení k držení zbraně/či i jeho obnově (či nějaká forma psychotestu) je v posuzovaných zemích mnohem častější praxe, než to, aby lékaři nahlíželi do centrálního registru zbraní.

Zdroje

Při vypracování této studie bylo čerpáno z Odpovědí na dotaz číslo 3068 zadaný prostřednictvím ECPRD (European Centre for Parliamentary Research and Documentation), popřípadě bylo čerpáno přímo z právních předpisů (popř. důvodových zpráv) uvedených v textu nebo jiných studií, tam, kde je na ně v textu přímo odkázáno – tyto jsou:

Evaluation of the Firearms Directive – prosinec 2014; dostupné [zde](#)

Psychological evaluation and gun control – listopad 1996; dostupné [zde](#)

Firearms-Control Legislation and Policy: Comparative Anlysis; dostupné [zde](#)

Pecháček, Š. Zjednodušený režim držení zbraní v Izraeli, Parlamentní institut. 2015